

Roheline oas: Tallinna korteriühistu KÜ Õismäe tee 76 on loonud tiheasustusega suurpaneelilamute keskele stiilitundliku, kuid samas koduse haljastuse lahenduse, mis pälvis mullusel korteriühistute konkursil eriauhinna „Pilgupüüdja linnaruumis“

Roheline Tallinn: mida korteriühistu teha saab?

Keskkonna säästmiseks ja loodushoiuks on mitmeid viise – iga korteriühistu saab siin midagi ära teha.

Päikeseenergia kasutamine

Energiaürgude suurte muutuste ja kliimaambitsioonide valguses hakkavad päikesepaneelid mängima meie elamumajanduses aina tähtsamat rolli. Aina enam korteriühistuid otsib võimalusi päikesepaneelide paigaldamiseks, et toodetud elektrit oma tarbeks ära kasutada ja võimalusel ka võrku tagasi müüa. Päikesepaneelide kasutuselevõttu toetab KredEx, toetuse taotlusvoor avati 11. juulil 2022, toetuseks jagatakse viis miljonit eurot ja taotlusvoor on avatud seni, kuni raha jätkub.

Võimalusi paneelide paigalduseks on mitmeid – näiteks KÜ Õismäe tee 11 Tallinnas rakendas juba varasemalt päikesepaneelide ja -kollektoritega majas energia tootmise ka rõdupaneelid. „Katus valitakse päikesepargi asukohaks just seetõttu, et seal on palju vaba pinda, vähe varje ja kaldenurga all on efektiivsus suurem. Samas, kui katusel on pinda vähem, tasuks kaaluda päikesepaneelide paigaldamist mujale,“ on Elamule rääkinud TTÜ ehitusfüüsika professor Targo Kalamees. „Ka rõduudel võib neid kasutada. Samuti on juba välja töötamisel tehnoloogia, mis võimaldab paigaldada päikesepaneelid tehases eeltoodetud lisasoojustuselementide välispinnale.“

Keskkonnasäästlik transport

Populaarsust kogub jalgratta- ja tõuksisõit, ka rattad vajavad omaette läbimõeldud parkimisvõimalusi. Tallinna korteriühistu saab linnalt taotleda eraldi toetust rattamaja ehitamiseks, toetusega hüvitatakse rattamaja ehitamise või valmismooduli paigaldamisega seonduvad rahalised kulud – 70 protsenti ehitustööde maksumusest, kuid maksimaalselt 10 000 eurot korterelamu kohta.

Alates 2021. aasta märtsist tuleb uutele ja oluliselt rekonstrueeritavatele hoonetele paigaldada elektriautode laadimistaristu. Ehitusseadustiku kohaselt hakkavad elektriauto laadimistaristu paigaldamise nõuded kehtima kõikidele nendele hoonetele, mida on kavandatud teenindama enam kui kümme parkimiskohta. Neid tuleb järgida uute rajatavate hoonete ja oluliselt rekonstrueeritavate hoonete puhul, juba olemasolevate hoonete parklaid kohe ümber ehitama ei pea. Elamute puhul tuleb aga kõik parkimiskohad varustada juhtmetaristuga, et tagada parkimiskohtade omanikele võimalus paigaldada vajadusel hõpsalt elektriauto laadimispunkt.

Tallinna korteriühistu, kel plaan elektriautode laadimispunkti rajada, saab selleks toetust taotleda ka „Hoovid korda!“ programmi raames.

Jäätmete sorteerimine

Mullusest uuringust selgub, et kõigi jäätmete liigiti kogumine on muutunud pealinlaste seas pisut populaarsemaks. Üle 75 protsendi tallinlastest koguvad kodus liigiti paberit ja pappi, pandi- ja klaaspakendeid ning elektri-, elektroonika- ja ohtlikke jäätmeid. Paberit ja pappi kogub liigiti eraldi koguni 87 protsenti.

Võrreldes 2021. aastaga on ohtlike jäätmete liigiti kogumine kasvanud viis protsenti. Elektri- ja elektroonikajäätmeid kogub alati eraldi 81, kasutatud riideid 65, biojäätmeid (sealhulgas toidujäätmeid) 59 ning aia- ja haljastusjäätmeid 62 protsenti. Kaks kolmandikku paneb avalikus ruumis viibides jäätmed alati just seda liiki jäätmetele ettenähtud prügikastidesse.

Kompostimisega tegeleb pea kolmveerand majade ja ridaelamute elanikest ning neli protsenti kortermajades elavatest inimestest. Pandimärgita pakendijäätmete liigiti üleandmiseks kasutatakse kõige sagedamini oma kortermaja juures asuvaid pakendikonteinereid ja piirkonna avalikke kogumispunkte. Ohtlike jäätmete liigiti üleandmiseks kasutatakse kõige sagedamini müügikohtades asuvaid pareide kogumiskaste.

Praegu on Tallinnas era- ja kortermajade juures eraldi mahutid bio- ja segaolmejäätmete ning paberit ja kartongi jaoks. Ligi kaks kolmandikku tallinlastest sooviks kodu juures ära anda ka muid jäätmeliike, sealjuures tunti enim huvi klaas- ning plast- ja metallpakendite kogumise vastu.

Korraldatud jäätmeveoga on valdav osa tallinlastest rahul, kõige enam ollakse rahul teeninduse sõbralikkuse ja kontakti saamise kiirusega. Linlastest 45 protsenti toetab, et segaolmejäätmete äraveo hind oleks kõrgem kui liigiti kogutud jäätmete äraveo oma.

42 protsendil on viimase kolme aasta jooksul jäänud üle mööblit, mida nad enam ei vaja. Neist 29 protsenti on ebavajalikust mööblit vabanemiseks valinud mööbli

müümise või ära andmise ja 32 protsenti on viinud mööbli oma transpordiga jäätmejaama. Huvi katkise mööbli juhendaja käe all ise parandada väljendas 43 protsenti küsitletutest.

Linlastest 80 protsenti on viimase 12 kuu jooksul müünud või andnud ära oma vanu asju teistele kasutamiseks ja enam kui pooled on ostnud või saanud ise teistelt kasutatud asju. Ligi 76 protsenti on parandanud katkiseid asju, et neid pikemalt kasutada ja 23 protsenti on asju rentinud nende ostmise asemel. Neli viiendikku on aasta jooksul proovinud vähendada ka toiduraiskamist.

Korteriühistul, kes soovib jäätmemajandust korraldada, on samuti võimalik Tallinna programmis „Hoovid korda!“ taotleda toetust jäätmete süvamahuti ja/või prügimaja rajamiseks, prügikonteinerite platsi tegemiseks või olemasoleva platsi parandamiseks.

Elurikas haljastus

Tallinn on mitmekesise elustiku ja maastikuga linn, kus on elupaiga leidnud mitmed haruldused, ainuüksi kaitsealuseid taimi on 46 liigist. Elurikkuse säilitamiseks saab oma panuse anda ka kortermaja haljastuses, sest Tallinna botaanikaia ekspertide abiga on valminud elurikka haljastuse *online* kataloog haljastus.tallinn.ee. Kataloogi on koondatud andmed umbes 900 taimeliigi kohta, mis tunnevad end hästi linnakeskonnas, pakuvad silmailu inimestele ja elukeskkonda kasulikele putukatele – nii saab korteriühistu luua maja juurde mitte ainult kauni, vaid ka kasuliku maastiku.

Pideval täienev elurikka haljastuse kataloog valmis mullu Tallinna Putukaväila arendava B.Green projekti raames. Kataloogi sisu panid kokku maastikuarhitekt Liivi Mäekallas ja elustiku ekspert Meelis Uustal. „Kõige hullem viga, mida kortermaja haljastuses teha saab, on mittemidagitegemine,” on Liivi Mäekallas rääkinud korteriühistute veebihäälingus „Korteriühistu taskutarkus”.

Korteriühistu juurde kavandi alusel kõrghaljastuse rajamiseks või parandamiseks on samuti võimalik taotleda Tallinna linnalt toetust „Hoovid korda!” programmi raames.

Teavitust teetab Tallinn – Euroopa roheline pealinn 2023.

Lihne lehekompott

- Riisu lehed kokku.
- Pane lehed suurtesse prügikottidesse.
- Kui lehed on väga kuivad, lisa pisut vett. Protsessi kiirendamiseks võid lisada kihiti pisut mulda.
- Seo kott kinni ja torka selle sisse mõned õhugaugud
- Tõsta kotid aianurka ja ühe-kahe aasta pärast saad väärtuslikku komposti!

(Allikas: kompostiljon.ee)

Abilinnapea Vladimir Svet: rohelist linna loome kõik üheskoos

Uuringute järgi on Tallinn Euroopa üks rohelisemaid pealinnu. Siiski peame koos pingutama, et linna veelgi rohelisemaks muuta ja olulist rolli mängivad selles ka korteriühistud, kirjutab Tallinna abilinnapea Vladimir Svet.

Tallinn on tänavu Euroopa rohelise pealinn. Sellesse on oma panuse andnud paljud tallinlased, kes oma tegemistega loovad aina rohelisemat linna. Siiski, uhke tiitel ei ole põhjus uhkustamiseks omaette. Nii nagu kuulsas legendiski, ei ole Tallinn kunagi valmis ja meie plaanid linna rohealade laiendamiseks, rikastamiseks, omavaheliseks sidumiseks vajavad veel palju tööd.

Tallinn 2035 arengustrateegia seab eesmärgi, et loodusliku pinnase osakaal oleks vähemalt 65 protsenti linna pindalast ning lähiaastatel on plaanis veelgi panustada elurikkusesse ja koostööle kogukondadega, et meie linnaloodust hoida ja

arendada. Olemasolevate parkide kõrval on siinkohal heaks näiteks Putukaväli – Hiiu asumist kuni Kopli kaubajaamani kulgev 14 kilomeetri pikkune lineaarpark, aga ka Lasnamäe klindiservale rajatav klindipark.

Euroopa keskkonnaagentuuri värske uuringu järgi on Tallinn rohelise infrastruktuuri ulatuse osas Euroopa pealinnade hulgas esikümnes. Linna roheluse osas on Tallinn seitsmes ja puude võra katvuse osas kaheksas. Arusaadavalt kasvab suurem osa puudest ja põõsastest linnamaal ning eelkõige linnaasutused peavad tagama, et rohelust oleks linnapildis rohkem. Kuid väga olulise panuse saavad anda ka linnakodanikud ja korteriühistud – linn algab ju koduhoovist.

Tallinna kortermajade elanikud kasutavad hoovialasid kõige sagedamini autode parkimiseks (67 protsenti), järgnevalt lastele mängimiseks (51 protsenti) ning õues istumiseks ja puhkamiseks (45 protsenti). Lisaks saab hoove kasutada lemmikloomadega jalutamiseks (38 protsenti) ning vähemal määral ka naabrite ja

sõpradega koosolemiseks, taimede kasvatamiseks ja pesu kuivatamiseks.

Nagu näha on suhteliselt vähestele Tallinna elanikele hooviala mõnus koht olemiseks. Selleks, et hoov oleks hubasem, on sinna tarvis rohelust. Hoovi ümberkujundamine ja puude istutamine võib tunduda kulukas, kuid on sellegipoolest väärt investeering. Õnneks ei pea korteriühistud kõiki kulutusi oma taskust katma. Selleks, et toetada koduhoovide arendamist on linnal ette nähtud kokku üheksa erinevat meetet kogusummas 2,2 miljonit eurot. Uusi taimi saab valida targalt, et nad aitaks liigirikkusele kaasa ja sobiks hästi keskkonnaga. Koduhoovi haljastuse lisamisel on abiks mullu valminud Tallinna elurikka haljastuse kataloog, kust leiab sobivaid taimi ja kindlasti ka inspiratsiooni. Taimed ei paku üksnes silmailu, vaid on ka lahutamatu osa putukate, loomade ja lindude elukeskkonnast. Kui neil on linnas hea, siis on ka meie elukeskkond parem ja oleme tervemad. Seega saavad kõik hoovialade haljastusega anda oma panuse, et Tallinna kui Euroopa rohelise pealinna loodus oleks liigirikas. Kataloogi leiab aadressilt haljastus.tallinn.ee.

Tallinna toetused korteriühistutele

Tallinn toetab korteriühistuid üheksa meetme kaudu. Korteriühistud saavad taotleda toetusi näiteks fassaadi renoveerimiseks, maja energiatõhusamaks muutmiseks, hoovide korrastamiseks ja haljastamiseks. Rohkem infot: tallinn.ee/korteriuhistu Elurikka haljastuse kataloog: haljastus.tallinn.ee